

בית ובעד

לזכרו של הגאון רבי דוד ברונר זצ"ל
מנהל רוחני בישיבת נתיבות חכמה

גיליון מס' 21

הגאון רבי יוסף ויס שליט"א - ישיבת בית מדרש גבוה חיזוק לסוף זמן ולימי בין הזמנים

הזדמנות של פעם בחיים

א. ישנו סיפור מדהים על הגאון רבי שמואל בירנבוים זצוק"ל ראש ישיבת מיר בארה"ב, שהיה בבחירתו בין 400 בחורי גולי שנתאי, ובדרך עגנה האוניה באיזה "אי" רחוק שרואים שם פלאי עולם, ורב החובל ראה את ההזדמנות הענקית, להראות לבאי הספינה את פלאות הבריאה, ונתן להם שלש שעות להסתובב על חופי האי כדי לנצל את ההזדמנות לחוות בפלאי טבע שמעטים האנשים שנחשפים אליהם, ואכן כל הבחורים ירדו ונהנו.

כשחזרו אל האוניה, ראו שנתר שם בחור אחד לבדו על הסיפון וגמרתו בידו, הם שבו בהתפעלות ממה שראו, והוא יושב ומתנדנד לו על הגמ' כאילו אין עולם... כאילו הוא יושב אי שם בירכתי היכל ישיבת מיר רבתי... תמהו כנגדו, איפה ההיגיון? איפה הכרת הטוב לבורא עולם על כזה עולם יפה? דווקא עכשיו תקף אותך בולמוס של שטייגען בלתי פוסק? וכי לא תוכל למלאות את מכסת הדפים אח"כ ולנצל הזדמנות נדירה של פעם בחיים...?

השיב להם שמואל הנער - הבחור השקדן: כל דבריכם נכונים וישרים, ישנם הזדמנויות של פעם בחיים שאסור לפספסם! אבל גם אני גליתי כאן הזדמנות הסטורית של פעם בחיים, כי זוהי ההזדמנות היחידה שלי להוכיח שאני דבק בתורה גם כנגד נופים נדירים ויפהפיים כאלו, ולכן ניצלתי את ההזדמנות הפז, ושקעתי בלימוד נוכח פיתוי אדיר זה, ובכך זכיתי לנצל עד תום הזדמנות הסטורית זו.

ב. הסיפור הזה הוא "מצפן חיים!!" הסיפור הזה הוא אמת-מידה לכל "נסינות הזמן!!"

הסיפור הזה פשוט פותח את העיניים, ומספק לנו כוח התמודדות אדיר מול כל מיני נסינות שמתחדשים כנגדנו חדשים לבקרים...

יסוד גדול יש כאן. בכל שטייגען מונח איזה הקרבה, בכל לימוד סוגיא מונח איזה ויתור, פעם ויתור על איזו חתונה של חבר נחמד, פעם ויתור על איזה פטפט ניעס מעניין, ופעם ויתור על איזה מאכלים טעימים, והנה בכל פעם שממשיכים ללמוד ולוותר על ההנאות הגשמיות הללו, זוכים לטעם מיוחד של התמסרות לתורה, וחשים את העונג והגישמאק המיוחדים ששמורים אך ורק למי שחווה וחש את הטעם הערב של "אדם כי ימות באוהל".

מי שאינו מבין את היסוד הזה, החיים שלו אפורים ומנוטוניים, בעיניו ההתמודדות שלו אחת! האם להיות בחור טוב או לא, לעשות שטייגען או לא, זו הגדרה חיוורת שאינה מגדירה נכון את "עולם הנסינות" של הבחורים.

חז"ל אמרו יצה"ר "מתחדש" בכל יום! ו"מתגבר" בכל יום! אלו שתי הגדרות שונות במהותם, "מתחדש" היינו שונה לחלוטין מהאדם, "מתגבר" היינו אותו ניסיון אבל בעוצמה יותר גבוהה, ולמעשה הרבה פעמים יש ב"מתגבר" הרבה פחות בעיה מב"מתחדש", כי כשהיצר מוכר, גם אם הוא בא בעוצמה יותר גדולה, לפחות יודעים כבר לזהות אותו, ומכירים את דרכי הפעולה נגדו.

אבל "מתחדש" הוא הרבה פעמים מגיע נסתר, מלא בכיסויים, ולפעמים אפילו באיצטלא של מצווה, וכמה קשה אז, ראשית, להגדיר אותו ולקרוא לו בשמו, ואח"כ למצוא את דרכי הפעולה כנגדו, זו עבודה בלתי פוסקת...

אולם עם כל הקושי שמונח בזה, ועם כל הכוח שעלינו להשקיע בזה, מונח בחלק של ה"מתחדש" כל היופי של העבודת ה', שאז החיים אינם שגרתיים ואפורים, אלא מלאי צבע וחיות בעבודת ה', ומפעם לפעם נהיה יותר מקצוען, ויותר עוצמתי, ולומד כבר איך להגיב במהירות, ולתפוס מה גחמותיו של היצר כעת... ומזה נבנה בחיים!

ג. אנו כעת בנסיון של "סוף זמן" (ואח"כ יש ניסיון שנקרא "בין הזמנים" על כל משמעותו והקיפון), הבחור הבטלן אומר נו, בין כה וכה כולם מתבטלים, מהיכי תיתי דווקא עכשיו להתחזק.

אבל מאידך, לפי משנתו של הגאון רבי שמואל בירנבוים, זוהי הזדמנות של פעם בחיים, להתעלות נוכח מצב כזה, זוהי הזדמנות היסטורית שלא תחזור על עצמה להמשיך עם הסוגיות, להמשיך עם ההספקים, לשאוף לסיים את המסכת, כל זה למרות המצב של הניסיון הזה...

הרמב"ן בעקידה כותב, שהקב"ה לעולם לא מנסה יהודי בניסיון שאינו יכול לעמוד בו. אז אם כך, אין בחור שלא יכול כעת להתגבר, ולהרים את עצמו, לדפוק על השולחן ולומר, רבותי! עכשיו עדיין זמן קיץ, יש בחורים כמותי ששוקדים על תלמודם שלשה סדרים בכל המרץ ובכל השטייגען, אז א"כ "למה נגרע"...? למה שאני לא אתפוס בדף גמרא בכל כוחותי? באותו רגע הוא יקבל כוחות שמיימים עצומים שניתנים רק למי שמחליט להתגבר בעת ניסיון, ואיתם ודאי יצליח לעמוד מול היצר ה"זמני" הזה, ויקבל טעם נצחון שאין במקום אחר!!

"סתם ככה...!"

ד. באחת מהמלחמות הקשות שפרצו כאן בארץ לפני כארבעים שנה, ישבו בחורי ישיבת חברון בהיכל הישיבה והגו בתורה. בישיבה הורגשה אוירה של חיוזק מיוחדת, מתוך הבנה עמוקה שעליהם לגלות רגשי ערבות הדדית, ולמשוך זכויות על כלל ישראל בשעה קשה של מלחמה.

השידורים כל שעות היממה, עסקו כמובן בתרחשויות המלחמה, הכתבים הצבאיים סיקרו ללא הרף את המצב המלחמתי, דנו בהתקדמות הקרב, תיארו את החזיתות השונות, וניסו לעודד את העם, להעלות את המוראל.

אחד מהבחורים ברגע של חולשה, סקרנותו בערה בו, הוא הרגיש שהוא מלא במתח איך מתקדמת הלוחמה, הוא סגר איפה את הגמרא, ופנה אל אחת מהחניויות הסמוכות להאזין לשידורים, למלאות את יצר סקרנותו.

המשגיח הבחין בו מחלון חדרו, הוא המתין לו בשובו, הניח באבהיות יד מלטפת על כתפו, וכך לחש על אוזנו:

"ילדי היקר, בוודאי צודק אתה שהינך מסתקרן לדעת היכן עם ישראל אוהז כעת, ומה המצב בוירת הקרב, כולך מלא בסקרנות מי ניצל מאותם גיפיים שעלו בלהבות עת שביצעו ניסיון פריצה לשטח האויב ונכנסו בטעות לתוך קו-האש... משתוקק הינך לדעת האם וכמה נותרו מחיל הטנקים שזוהה על ידי האוייב וחטף צרור טילי קרקע-קרקע... אבל שוכח הינך שאת המצב בוירת הקרב אתה הוא זה שקובע, על יכולת הצבא לעמוד במתקפות העזות אתה הוא זה שמחליט, בתורתך הינך מזרים תחמושת רוחנית לצבא, מעפרו של אברהם אבינו שהיה זורק על אוייביו עפר ונהפך לחיצים ורמחים, אכן את השידורים השונים היו צריכים לשדר מהיכל הישיבה, כי כאן ורק כאן נקבע התקדמות הקרב, כאן ורק כאן מתקבלות אותן החלטות אסטרטגיות איך להכריע את האוייב, בפתיחת הגמ' שלך או חלילה בסגירתה, נקבעת מידת ההצלחה!"

הבחור שמע ברוב קשב את המוסר הנעים, ומיד הסתער על הגמ' בריתחא דאורייתא, ובגופו התמלא זרם של שליחות, הוא הבין היטב שהסתערותו על הגמ', היא בעצם הסתערות על האוייב, ואש הריתחא דאורייתא שלו, הוא עמוד האש ההולך לפני המחנה, שסולל לכלל ישראל את הדרך מאז, מיציאת מצרים ועד היום הזה...

ה. סיפור זה ממחיש לנו היטב את הגדרת

האמיתית של בן ישיבה. בימינו עלולה להיתפס טעות, שמא ואולי מכיון שיש בלאו הכי כל כך הרבה בחורים בלעה"ר כ"י, אז מאי נפק"מ בעוד בחור, מה כבר משנה מה אני עושה, הלא אני בסך הכל אחד מתוך אלפי אלפים ריבי ריבבן... אז הבה ניקח את המוסר הנפלא של המשגיח דחברון, ונהפוך אותו למשל, לוקחים אדם לסיור במחנה צבאי, ומפגישים אותו עם מפקד המחנה, הוא מתחיל בסיור ולפתע רואים את שערי המחנה נפתחים לרווחה, ו-50 נגמשי"ם יוצאים בשעטה אל המרחב הפתוח, האורח פונה אל המפקד ושואל אותו מה מטרת היציאה הזאת, והוא עונה לו: "הם סתם יצאו...!" הם ממשיכים בסיור ופתאום שוב נפתח השער ו-40 משאיות יוצאות בשיירה אל החולות... האורח פונה שוב אל המפקד ושואל אותו מה מטרת היציאה הזאת, והוא עונה לו: "סתם ככה...!" האורח כבר מתחיל לפקפק באמינותו של המפקד, ואז בשלישית נפתח השער, ו-30 נושאי-טילים יוצאים בשורה, "נו... מה זה...? מתפקע האורח, "סתם יצאו" משיב המפקד, בשלב זה האורח מתפרץ כנגד המפקד, מה סתם...? אז למה כאן 50 וכאן 40 ו-30 גם זה סתם...?

לאור משלו של המשגיח דחברון נבין, מספר הבחורים הקיימים בימינו הם ממש לא סתם! כל ישיבה זוהי פלוגה שמופקדת על שטח אחר במרחבי הגלובוס, כל מקום תורה נפתח למטרה מאד מסויימת, ולתכלית די ברורה, גם אם נראה לנו כל הענין כריבוי עצום, והמון צבאות לאין תכלית, חס ושלום לחשוב כך, במכל שכן מכל צבא הכי פשוט, שבוודאי לא שולח סתם כך משאיות ורכבים בלי שום תכלית מכוונת, וממילא על כל ישיבה להתאמץ בכל כוחם, כדי להצליח במשימתם ולעמוד בתפקידם.

אנחנו החיילים

ו. וצריך לדעת שהחיים רציניים. בחור נמצא בישיבה, לא בשביל להנות מהחיים, ולא בשביל לבלות בפנימיה נחמדה, בחור נכנס לישיבה כדי לעסוק בתורת ה' ולהחזיק את הבריאה, שהרי יודעים אנו את דברי חז"ל עה"פ"ס: "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת"י שאם לא יהיה ברית תורה, ויהיה רגע אחד בעולם ללא לימוד תורה, אין שום קיום לעולם.

והרי איננו שולחים בחורים לצבא, מפני שאמונים אנו על כך שבתורתנו אנחנו מועילים לשמירת העם הרבה יותר מכל חייל בצבא, וכמו שדרשו בחז"ל עה"פ"ס "ויהי בארבעים

שנה" שהוא במסורה כמו שנאמר בשירת דבורה "מגן אם יראה ורומח בארבעים אלף מישראל", ואמרו חז"ל מכאן לשני תלמידי חכמים שיושבים ועוסקים בתורה שמגינים על ארבעים אלף מישראל שאין צריכים מגן ורומח להינצל מאוייביהם, ונמצא שכל לומדי התורה מקיימים ומעמידים את העולם ואת ישראל פי אלף אלפים מכל החיילים שבצבא ברומחיהם ובמגיניהם, וכל בחור שעמל בתורה מצטרף לדרגה זאת.

אז עכשיו ניתנה לנו פקודה מלמעלה, קיבלנו צו חזק מבורא עולם, ללמוד גם במצב של סוף זמן, ללמוד גם במצב של בין הזמנים, וא"כ אנחנו ממלאים פקודה, ומקיימים זאת כמצווה, ולדוגמא חייל בצבא, שמקבל פקודה אינו מנסה לברר למה ומדוע, מה האינטרס הצבאי ולמה זה כדאי, אלא הוא מבצע תיכף ומיד כמו שנצטווה...! וכך אנחנו שיודעים שהקב"ה מנהל את העולם, והוא זה שברא ויצר את הנגיף, והוא גם יצר - מטעמים הכמוסים עימו - את הקשיים הכרוכים בכינון והעמדת הישיבות בתקופה קשה זאת, ורק זאת אנו יודעים, שהדבר הזה ניתן לנו מעם הבורא, כתפקיד רשמי ומחייב, ועלינו לתאר לעצמינו ציור ברור, כאילו היה בתביבת הדואר מעטפה לכל בחור, שנכתב בו שעליו להתייבב למשך זמן מסויים במצב מורכב, על מנת להגן על העולם והמדינה.

והרי נתאר לעצמינו כמה קשיים יש לחייל בצבא, וכמה פעמים הוא נמצא בסכנת חיים ממש, וצריך לבצע תרגילים מסוככים וקשים, לרוץ עם ארבעים קילו נשק בשמש קופחת ובקור מקפיא, ואין לו שום זכות טענה, כי פקודה זה פקודה! והוא נדרש להצהיר בכותל עם כניסתו לתפקיד שהוא מוכן למלאות כל פקודה תיכף ומיד, ואף אם ידרש להקריב את חייו למען המולדת הוא יעשה כן...

והנה כאן לא מבקשים מאיתנו "להקריב חיים" למען התורה, לא דורשים מאיתנו משימות פיזיות מורכבות ומאומצות, דורשים מאיתנו בסך הכל לקפוץ דרגה אחת ולהתגבר גם בימי חולשה ולהשאר בישיבה בשטייגען ובהתמדה, ויודעים אנו נאמנה שזה פועל הגנה ושמירה על כלל ישראל בכל מקום שהם, גם לרבות הצלתם מפני הנגיף, פי אלפי אלפים, מכל מה שמשתדלים ופועלים הצבא והמשטרה ומגן דוד כולם ביחד, אז אם נתבונן על עצמינו כחיילי הבורא עולם, שניתן לנו תפקיד, נתחייס לקושי הקל הזה - יחסית - לקושי בטל מול הערך העצום של תפקידנו ותרומתנו הגדולה לכל תועלת כלל ישראל.

ליעוץ וליווי **77א עלות** פנו אלינו: **077-226-0000**

רחוב תורה מציון 3 ירושלים **ha@0772260000.co.il**

ייעוץ והדרכה בתקופת השיחויים

מענה רוחני ורגשי לבני הישיבות

השמה במסגרות חינוכיות, חונכים בישיבות

מענה אישי ומקצועי להורים

סדנאות הדרכה להורים

הנשורת צוותי חינוך